

'Sonata a Kreutzer'

GEMMA CALVET | Actualitzada el 19/04/2011 00:00

Música i drama. La dignitat del perdó. Un fet tràgic com la mort violenta de l'actriu Marie Trintignant, assassinada l'any 2003 pel seu company, el cantant francès Bertrand Cantat, ha tornat a ser motiu de debat públic. El cantant, que ha complert quatre anys de presó dels vuit a què va ser condemnat, va anunciar en un concert al Canadà que tenia la intenció d'actuar a Avinyó, en una obra teatral dels clàssics sobre les dones. El primer gest de rebuig frontal va ser el del pare de la víctima, que havia d'actuar a Avinyó per fer una lectura de poemes i hi va renunciar. "No vull coincidir amb l'home que va matar la meva filla".

Tots els articles de:
Gemma Calvet

Follow @gcalvetbarot

Al Canadà, un país exemplar i capdavanter en la lluita contra la violència de gènere, s'hi va disparar un gran ressò de protesta que va arribar a l'Assemblea Nacional, encapçalat per les declaracions de dos homes: Gerard Deltell, líder del partit Acció Democràtica del Quebec, i Josée Verner, ministre federal. Els dos polítics van rebutjar que el diner públic canadenc financés el concert on havia estat convidat el cantant, i van fer autocrítica del que implicava internacionalment donar altaveu i espai a Cantat. En el debat a França, un país on cada tres dies mor una dona en mans de la seva parella, algunes veus han invocat el dret a la reinserció de tots els criminals per justificar el programa d'Avinyó. El debat de la reinserció és legítim i necessari en una societat on importa més la sanció que l'enfocament sobre les possibilitats de canvi. I, certament, cal creure al màxim que tota persona pot canviar, però sense obviar les ments piscopàtiques. També és cert que si això s'aplica a aquest cas es pot córrer el risc de desviar-se i d'exercir massa condescendència amb els responsables d'aquests delictes. I en el cas concret de Cantat, com és habitual en els patrons de conducta de la majoria d'homes que han maltractat dones de manera reincident, no es produeix una autèntica responsabilització dels actes. El cantant francès va insistir des del principi en l'accidentalitat del resultat de mort a causa d'una caiguda de la víctima, malgrat els catorze cops al cap provats en l'autòpsia. La presència del cantant a Avinyó, i el mateix anunci públic que va fer enmig d'un concert, posen en evidència que no hi ha una autèntica consciència íntima del dany sinó un aprofitament de la situació com a benefici professional.

Tenen raó els familiars de Marie Trintignant d'indignar-se. Es poden imaginar molts gestos de penediment possibles, però haurien de començar per poder sacrificar l'ego, l'enemic propi que acompanya el domini i la gelosia, que és d'on brolla la violència dirigida a les dones. Tolstoi ho relata de manera crua i provocadora a l'obra *Sonata a Kreutzer*, que va ser censurada i prohibida als EUA el 1890. El llibre narra la confessió d'un viatger de l'assassinat de la seva dona, a qui considerava amant d'un violinista, i que finalment és absolt per la justícia al·legant l'obcecació per la infidelitat. Tolstoi, que durant la seva vida va evolucionar profundament pel que fa a valors i consciència, desentranja amb una cruïra i honestetat quasi insultant els mòbils obscurs de les passions del domini, del sentiment de propietat envers la dona. També de la covardia a acceptar-se feble o insegur. Com en el cas de Cantat, la música, una obra de Beethoven, va donar títol a l'obra d'aquest gran escriptor rus, que va mantenir durant anys una amistat epistolar amb Mahatma Gandhi. Cantat ha pretès escudar-se en l'art per fer un gest públic de consciència; Tolstoi, des de la consciència, va denunciar la cruïra d'uns fets terribles, sense compassió. El seu llegat és un mirall permanent del drama de la violència masculina. Constatar això no impedeix creure en el canvi. Un manifest ha circulat per la xarxa -"Manifest for conscious men"-, acompanyat d'un vídeo en què uns quants homes es dirigeixen a les dones amb un missatge de consciència del dany causat pel masclisme, de profund penediment per les accions destructives que aquest fenomen ha causat en el passat i en el present. Demanen perdó en nom dels homes que no són capaços de fer-ho i que han fet mal. El manifest reconeix una dona multidimensional, la necessitat d'incorporar els valors de la feminitat en la lògica de poder, la importància de la intuïció en un món impregnat de dades i lògica.

Cal moure la humanitat més enllà de l'animalisme. Cal superar la dimensió de comerç de la bellesa i de la dona. Kant també reivindica un altre concepte de bellesa per a la humanitat, la bellesa lliure, aquella a què s'arriba a través del coneixement sensible, de les emocions, i no de l'intel·lecte. En aquesta exigència de llibertat en la bellesa hi ha una gran aspiració: la no possessió de l'altre com a objecte, la no visió de la dona com a objecte. Això sí, fent referència a l'aspecte moral del sentiment. En superar la dimensió estrictament utilitarista de la bellesa, Kant aposta per una experiència profunda de la dignitat i del respecte a la persona, també a través de l'amor.

MÉS CONTINGUTS OPINIÓ

Sí: Mario Fernández. No: Viviane Reding

Mireia Manzano: "Em fa por l'engany. Que juguin amb els nostres sentiments i ens manipulin"

Calldetenes, manifestos i samaritans